

Klimat- och näringslivsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar om EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial - European Critical Raw Materials Act

Sammanfattning

- Kemikalieinspektionen instämmer i EU-kommissionens analys av behovet av att minska sårbarheten vad gäller tillgång till kritiska råmaterial.
- Kemikalieinspektionen konstaterar att ungefär hälften av de listade kritiska och strategiska råmaterialen i nuläget är klassificerade som miljö- och hälsofarliga eller som fysikaliskt farliga enligt EU:s förordning om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP).
- Kemikalieinspektionen anser att hanteringen i alla led från utvinning till materialåtervinning måste ske på ett sätt som inte orsakar oacceptabla risker för människor och miljö, vilket inte är tillräckligt tydligt uttryckt i förslaget till lagstiftning om kritiska råmaterial.
- Kemikalieinspektionen vill understryka behovet av att säkerställa att information och spårbarhet om de kritiska råmaterialen finns tillgänglig för att kunna följa dessa vid hantering, återanvändning och materialåtervinning.
- Kemikalieinspektionen understryker behovet av att det finns resurser och kompetens för att kunna utföra tillståndsprocesser i den takt som föreslås. Eftersom tillståndsprocesserna förväntas innebära bedömningar om miljö- och hälsorisker kopplade till farliga kemiska ämnen och material, är det viktigt att underlagen, från den som ansöker om tillstånd, är kompletta även i detta hänseende.
- Kemikalieinspektionen bedömer att det finns behov av strategiska projekt på EU-nivå där innovation och utveckling av alternativa lösningar till brytning av kritiska råmaterial skalas upp.

Övergripande synpunkter

Kemikalieinspektionen instämmer i EU-kommissionens analys av behovet av att minska sårbarheten vad gäller tillgång till kritiska och strategiska råmaterial och att det är viktigt att man arbetar på olika sätt för att lösa detta problem. Ungefär hälften av de kritiska och strategiska ämnena (råmaterialen) som är listade i bilaga I och II till förslaget till förordning är idag klassificerade som miljö- och hälsofarliga eller som fysikaliskt farliga enligt CLP-förordningen¹. En hållbar hantering av de kritiska råmaterialen innebär därmed också att ämnena och eventuella andra kemikalier som behövs i de olika processerna behöver hanteras på ett säkert sätt för att undvika risker för människa och miljö i de olika situationer som uppstår från brytning till återvinning.

Kemikalieinspektionen vill understryka behovet av att det finns information om var dessa kritiska råmaterial finns i omlopp i samhället och att det behövs drivkrafter för att materialåtervinning och återanvändning ska kunna ske i större utsträckning. Information om innehåll och hantering är därmed viktig både ur ett resurshanteringsändamål och ur perspektivet att minimera risker för människa och miljö.

Skälsatser

Kemikalieinspektionen anser att det behövs en skälsats som tydliggör att en hållbar tillgång på kritiska råmaterial även innefattar att hanteringen ska ske på ett sätt som inte innebär oacceptabla miljö- och hälsorisker, inklusive sådana risker orsakade av exponering av farliga kemiska ämnen. Många av de kritiska råmaterialen är klassificerade som miljö- och hälsofarliga eller som fysikaliskt farliga enligt CLP-förordningen.

Chapter 1. General provisions

Article 1 Subject matter and scope

Kemikalieinspektionen anser att målet om att säkerställa ett starkt skydd av miljön behöver en tydligare skrivning och att även skydd av hälsa ska ingå i målsättningen. I 1(2)d står det att skyddet av miljön ska åstadkommas genom en ökad cirkularitet och hållbarhet, vilket är en alltför vag och oklar skrivning. Kemikalieinspektionen anser att en hållbar tillgång till kritiska råmaterial måste åstadkommas utan att orsaka oacceptabla miljö- och hälsorisker och att detta måste adresseras tydligare i förslaget till lagstiftning.

Article 2 Definitions

Kemikalieinspektionen anser att det behövs en definition som förklarar vad hållbar tillgång ("sustainable supply") se artikel 1(1) innebär, där skyddet av hälsa och miljö utgör en viktig aspekt.

---

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar.

Chapter 2. Critical and strategic raw materials

Article 3. List of strategic raw materials och Article 4. List of critical raw materials

Kemikalieinspektionen ställer sig positiv till att EU-kommissionen ska göra en översyn och uppdatera bilagorna över strategiska och kritiska råmaterial vart fjärde år. Det är viktigt att översynen tar hänsyn till de tekniska framsteg som görs och att EU-kommissionen tar del av information om att alternativa lösningar finns på marknaden som kan ersätta kritiska och strategiska råmaterial som i vissa fall även har farliga egenskaper.

Chapter 3 Strengthening the Union raw materials value chain

Article 8 One stop shop

För att lyckas med den föreslagna snabba processen för tillståndsärenden är det viktigt att ansökningarna är kompletta från den aktör som ansöker. Det behöver vara tydligt vilken data som behövs för att kunna göra en sådan komplett ansökan. Det är också viktigt att involverade myndigheter har resurser och kompetens att hantera ansökningarna. Kemikalieinspektionen vill särskilt peka på behovet av data och experter som kan bedöma de miljö- och hälsorisker som kan uppkomma vid hantering av ämnen med farliga egenskaper.

Chapter 4 Risk monitoring and mitigation

Article 19 Monitoring and stress testing

Kemikalieinspektionen anser att det är viktigt att alternativa material och sätt att lösa den funktion, som det kritiska råmaterialet ska fylla, är viktiga parameter i de stresstest som EU-kommissionen och medlemsländerna ska utföra enligt artikel 19(3)d.

I sammanhanget kartläggning och stresstest vill Kemikalieinspektionen nämna Miljömålsrådets nya programområde *Cirkularitet i klimatomställningens materialflöden*. Programområdet syftar till att undvika framtida miljöproblem och till att bedöma behovet av såväl primära som sekundära material för samhällets klimat- och energiomställning och därefter utreda vilka möjligheterna och riskerna är för att klara det behovet. De deltagande myndigheterna gör nu under 2023 en kartläggning och analys av nuläget.

Chapter 5 Sustainability

Kemikalieinspektionen anser att kapitlet bör inledas med ett mer övergripande syfte med vad som avses med hållbarhet (sustainability) i denna förordning. I detta kapitel behandlas viktiga åtgärder såsom ökad återanvändning och materialåtervinning, samt substitution av kritiska råmaterial. Åtgärderna är riktade till medlemsländerna. Kemikalieinspektionen bedömer att det finns skäl att även bedriva EU-gemensamma åtgärder på detta område. För att öka självförsörjningsgraden av kritiska råmaterial anser Kemikalieinspektionen att det är viktigt att ta tillvara de resurser som redan finns i omlopp i samhället och de som finns i gruvavfall. Kemikalieinspektionen bedömer därför att det finns behov av strategiska projekt som snabbar upp

utvecklingen och som säkerställer tillgång till finansiering även för att exempelvis utveckla mer effektiva materialåtervinnings- och utvinningstekniker samt att utveckla alternativ till de kritiska råmaterialen. Det behövs också drivkrafter för att dessa resurser ska bli attraktiva att materialåtervinna och utvinna.

Kemikalieinspektionen vill understryka behovet av att skala upp innovation och utveckling av alternativa lösningar som minimerar miljö- och hälsorisker i hela livscykeln.

Article 27 Recyclability of permanent magnets

Kemikalieinspektionen är positiv till ett ökat fokus på att återanvända eller återvinna permanentmagneter. Kemikalieinspektionen anser att de utpekade varutyperna och råmaterialen i artikel 27(1) ska kunna uppdateras efter en bestämd tid och att det därför kan vara bra att lista dessa i en bilaga som går att uppdatera.

Kemikalieinspektionen är också positiv till att det ska lämnas information om var permanentmagneter används och vad de innehåller, samt att denna information ska lämnas i ett produktpass när ett sådant ska finnas enligt förordning om ekodesign för hållbara produkter (ESPR)². Samtidigt är vår bedömning att det kan ta tid innan produktpass införs och att kraven enbart kommer beröra några utvalda produktgrupper. Därför ser vi behov av mer generella informationssystem för att kunna spåra och ta till vara de kritiska råmaterial som finns i samhället.

Det finns flera referenser till ESPR som måste granskas innan lagstiftningen träder i kraft. Kemikalieinspektionen bedömer att det i de flesta fall är tydligare att aktuella bestämmelser förs in under förordningen om kritiska råmaterial, i stället för att göra många hänvisningar, se även synpunkter nedan om artikel 32.

Article 30 Environmental footprint declaration

I artikel 30 beskrivs en metodik för att beräkna och redovisa miljöfotavtryck av olika kritiska råmaterial där man rekommenderas fokusera på enbart en miljöpåverkanskategori. Kemikalieinspektionen anser att det är viktigt att säkerställa att den föreslagna metodiken fullt ut beaktar hälso- och miljöfarliga egenskaper hos de kritiska råmaterialen och hos andra eventuella kemikalier som tillkommer i processen.

Article 32 Conformity and market surveillance

Kemikalieinspektionen anser att det skulle öka tydligheten om man i stället för att hänvisa till reglerna i ESPR kopierar in bestämmelserna om överensstämmelse och marknadskontroll till CRM-förordningen.

---

² COM(2022) 142. Förslag till EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDETS förordning om upprättandet av en ram för att sätta ekodesignkrav för hållbara produkter och upphävande av direktiv 2009/125/EG

I detta ärende har generaldirektören Per Ängquist beslutat. Amelie Pedersen har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Anne-Marie Johansson och Johanna Löfbom deltagit.

Per Ängquist

Amelie Pedersen